യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം പൂർവാർധം)/സർഗം 115

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
മഹാകർതാ മഹാഭോക്താ മഹാത്യാഗീ ഭവാനഘ .
സർവാഃ ശങ്കാഃ പരിത്യജ്യ ധൈര്യമാലമ്ബ്യ ശാശ്വതമ് .. 1
ശ്രീരാമ ഉവാച .
കിമുച്യതേ മഹാകർതാ മഹാത്യാഗീ കിമുച്യതേ .
കിമുച്യതേ മഹാഭോക്താ സമ്യക്കഥയ മേ പ്രഭോ .. 2
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ഏതദ്-വ്രത+ത്രയം രാമ പുരാ ചന്ദ്രാർധമൗലിനാ .
ഭൃങ്ഗീശായ തു സംപ്രോക്തം യേനാസൗ വിജ്വരഃ സ്ഥിതഃ .. 3
സുമേരാവുത്തരേ ശ്രൃങ്ഗേ പൂർവം ശശികലാധരഃ .
അതിഷ്ഠദഗ്നിസംകാശേ സമഗ്രപരിവാരവാൻ .. 4
തമപൃച്ഛന്മഹാതേജാസ്തനുവിജ്ഞാനവാൻസ്ഥിതഃ .
ഭൃങ്ഗീശഃ പ്രണതോ രാമ ബദ്ധാഞ്ജലിരുമാപതിമ് .. 5
ഭൃങ്ഗീശ ഉവാച .
ഭഗവന്ദേവദേവേശ സർവജ്ഞ പരമേശ്വര .
യദഹം പരിപൃച്ഛാമി കൃപയാ തദ്വദാശു മേ .. 6
സംസാരരചനാം നാഥ തരങ്ഗതരലാമിമാമ് .
അവലോക്യ വിമുഹ്യാമി തത്ത്വവിശ്രാന്തിവർജിതഃ .. 7
കമന്തർനിശ്ചയം കാന്തമുരരീകൃത്യ സുസ്ഥിതമ് .
അസ്മിഞ്ജഗജ്ജീർണഗൃഹേ തിഷ്ഠാമി വിഗതജ്വരമ് .. 8
ഈശ്വര ഉവാച .
സർവാഃ ശങ്കാഃ പരിത്യജ്യ ധൈര്യമാലമ്ബ്യ ശാശ്വതമ് .
മഹാഭോക്താ മഹാകർതാ മഹാത്യാഗീ ഭവാനഘ .. 9
ഭൃങ്ഗീശ ഉവാച .
കിമുച്യതേ മഹാകർതാ മഹാഭോക്താ കിമുച്യതേ .
കിമുച്യതേ മഹാത്യാഗീ സമ്യക്കഥയ മേ പ്രഭോ .. 10
ഈശ്വര ഉവാച .
ധർമാധർമൗ മഹാഭാഗ ശങ്കാവിരഹിതാക്ഷയഃ .
യഃ കരോതി യഥാപ്രാപ്തൗ മഹാകർതാ സ ഉച്യതേ .. 11
രാഗദ്വേഷൗ സുഖം ദുഃഖം ധർമാ-ധർമൗ ഫലാഫലേ .
യഃ കരോത്യനപേക്ഷേണ മഹാകർതാ സ ഉച്യതേ .. 12
മൗനവാന്നിരഹംഭാവോ നിർമലോ മുക്തമത്സരഃ .
യഃ കരോതി ഗതോദ്വേഗം മഹാകർതാ സ ഉച്യതേ .. 13
ശുഭാശുഭേഷു കാര്യേഷു ധർമാധർമൈഃ കുശങ്കയാ .
മതിർന ലിപ്യതേ യസ്യ മഹാകർതാ സ ഉച്യതേ .. 14
സർവത്ര വിഗതസ്നേഹോ യഃ സാക്ഷിവദവസ്ഥിതഃ .

നിരിച്ഛം വർതതേ കാര്യേ മഹാകർതാ സ ഉച്യതേ .. 15
ഉദ്വേഗാനന്ദരഹിതഃ സമയാ സ്വച്ഛയാ ധിയാ .
ന ശോചതേ യോ നോദേതി മഹാകർതാ സ ഉച്യതേ .. 16
യഥാർഥകാലേ മതിമാനസംസക്തമനാ മുനിഃ .
കാര്യാനുരൂപവൃത്തസ്ഥോ മഹാകർതാ സ ഉച്യതേ .. 17
ഉദാസീനഃ കർതൃതാം ച കർമാകർമാചരംശ്ച യഃ .
സമം യാത്യന്തരത്യന്തം മഹാകർതാ സ ഉച്യതേ .. 18
സ്വഭാവേനൈവ യഃ ശാന്തഃ സമതാം ന ജഹാതി വൈ .
ശുഭാശുഭം ഹ്യാചരന്യോ മഹാകർതാ സ ഉച്യതേ .. 19
ജന്മസ്ഥിതിവിനാശേഷു സോദയാസ്തമയേഷു ച .
സമമേവ മനോ യസ്യ മഹാകർതാ സ ഉച്യതേ .. 20
ന കിംചന ദ്വേഷ്ടി തഥാ ന കിംചിദഭികാങ്ക്ഷതി .
ഭുങ്ക്തേ ച പ്രകൃതം സർവം മഹാഭോക്താ സ ഉച്യതേ .. 21
നാദത്തേ്ഽപ്യാദദാനശ്ച നാചരത്യാചരന്നപി .
ഭുഞ്ജാനോ്ഽപി ന യോ ഭുങ്ക്തേ മഹാഭോക്താ സ ഉച്യതേ ..22
സാക്ഷിവത്സകലം ലോകവ്യവഹാരമഖിന്നധീഃ .
പശ്യത്യപഗതേച്ഛം യോ മഹാഭോക്താ സ ഉച്യതേ .. 23
സുഖൈർദുഃഖൈഃ ക്രിയായോഗൈർഭാവാഭാവൈർഭ്രമപ്രദൈഃ .
യസ്യ നോത്ക്രാമതി മതിർമഹാഭോക്താ സ ഉച്യതേ .. 24
ജരാ മരണമാപച്ച രാജ്യേ ദാരിദ്ര്യമേവ ച .
രമ്യമിത്യേവ യോ വേത്തി മഹാഭോക്താ സ ഉച്യതേ .. 25
മഹാന്തി സുഖദുഃഖാനി യഃ പയാംസീവ സാഗരഃ .
സമം സമുപഗൃഹ്ണാതി മഹാഭോക്താ സ ഉച്യതേ. .. 26
അഹിംസാ സമതാ തുഷ്ടിശ്ചന്ദ്രബിമ്ബാദിവാംശവഃ .
നോപ യസ്മാച്ചോപയാതാ മഹാഭോക്താ സ ഉച്യതേ .. 27
കട്വമ്ലലവണം തിക്ത/മമൃഷ്ടം മൃഷ്ടമുത്തമമ് .
അധമം യോ്ഽത്തി സാമ്യേന മഹാഭോക്താ സ ഉച്യതേ ..28
സരസം നീരസം ചൈവ സുരതം വിരതം തഥാ .
യഃ പശ്യതി സമം സൗമ്യോ മഹാഭോക്താ സ ഉച്യതേ ..29
ക്ഷാരേ ഖണ്ഡപ്രകാരേ ച ശുഭേ വാപ്യശുഭേ തഥാ .
സമതാ സുസ്ഥിരാ യസ്യ മഹാഭോക്താ സ ഉച്യതേ .. 30
ഇദം ഭോജ്യമഭോജ്യം ചേത്യേവം ത്യക്ത്വാ വികല്പിതമ് .
ഗതാഭിലാഷം യോ ഭുങ്ക്തേ മഹാഭോക്താ സ ഉച്യതേ .. 31
ആപദം സംപദം മോഹമാനന്ദമപരം പരമ് .
യോ ഭുങ്ക്തേ സമയാ ബുദ്ധ്യാ മഹാഭോക്താ സ ഉച്യതേ .. 32
ധർമാധർമൗ സുഖം ദുഃഖം തഥാ മരണജന്മനീ .
ധിയാ യേനേതി സംത്യക്തം മഹാത്യാഗീ സ ഉച്യതേ .. 33
സർവേച്ഛാഃ സകലാഃ ശങ്കാഃ സർവേഹാഃ സർവനിശ്ചയാഃ .
ധിയാ യേന പരിത്യക്താ മഹാത്യാഗീ സ ഉച്യതേ .. 34
ദേഹസ്യ മനസോ ദുഃഖൈരിന്ദ്രിയാണാം മനഃസ്ഥിതേഃ .

നൂനം യേനോജ്ഝിതാ സത്താ മഹാത്യാഗീ സ ഉച്യതേ .. 35
ന മേ ദേഹോ ന ജന്മാപി യുക്തായുക്തേ ന കർമണീ .
ഇതി നിശ്ചയവാനന്തർമഹാത്യാഗീ സ ഉച്യതേ .. 36
യേന ധർമമധർമം ച മനോമനനമീഹിതമ് .
സർവമന്തഃ പരിത്യക്തം മഹാത്യാഗീ സ ഉച്യതേ .. 37
യാവതീ ദൃശ്യകലനാ സകലേയം വിലോക്യതേ .
സാ യേന സുഷ്ഠു സംത്യക്താ മഹാത്യാഗീ സ ഉച്യതേ .. 38
ഇത്യുക്തം ദേവദേവേന ഭൃങ്ഗീശായ പുരാനഘ .
ഏതാം ദൃഷ്ടിമവഷ്ടഭ്യ തിഷ്ഠ രാമ ഗതജ്വരഃ .. 39
നിത്യോദിതം വിമലരൂപമനന്തമാദ്യം
ബ്രഹ്മാസ്തി നേതരകലാകലനം ഹി കിംചിത് .
ഇത്യേവ ഭാവയ നിരഞ്ജനതാമുപേതോ
നിർവാണമേഹി സകലാമലശാന്തവൃത്തിഃ .. 40
അനാമയം ബ്രഹ്മ സമസ്തകല്പ
കാര്യൈകബീജം പരമാത്മരൂപമ് .
ബൃഹച്ച തദ്ബ്രംഹിതസർവഭാവം
ഖമസ്തി ഭാതീഹ യദങ്ഗ കിംചിത് .. 41
അന്യത്ക്വചിത്കിംചിദിദം കദാചി-
ന്ന സംഭവത്യേവ സദപ്യസച്ച .
ഇത്യേവ സാധോ ദൃഢനിശ്ചയോഽന്തഃ
സ്ഥിത്വാ ഗതാശങ്കവിലാസമാസ്സ്വ .. 42
അന്തർമുഖഃ സൻസതതം സമസ്തം
കുർവൻബഹിഷ്ഠം ഖലു കാര്യജാതമ് .
ന ഖേദമായാസി കദാചിദേവ
നിരാകൃതാഹംകൃതിതാമുപൈഷി .. 43
ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ പൂർവാർധേ വ്രത+ത്രയനിരൂപണം നാമ പഞ്ചദശാധിക-
ശതതമഃ സർഗഃ .. 115 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
11.12.2023